

رابطه ی هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد با نقش میانجی تناسب فرد - سازمان

کیما ایثارگر^۱، فائزه ایثارگر^۲، مرجان دست چی^۳، امیرمحمد خاکی گودرزی^۴

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی

^۳ کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

^۴ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی (نویسنده مسئول)

چکیده

این تحقیق تحت عنوان رابطه ی هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد با نقش میانجی تناسب فرد - سازمان انجام شده است. روش مورد استفاده در این تحقیق از نظر هدف کاربردی و به لحاظ ماهیت و روش توصیفی - همبستگی بوده است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد در نظر گرفته شده، که در زمان انجام پژوهش ۳۳۰ نفر بوده است. براساس جدول مورگان و همکاران تعداد ۱۷۸ نفر با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای نسبی به عنوان نمونه انتخاب شده اند. در تحقیق حاضر برای جمع آوری اطلاعات از دو روش کتابخانه ای و میدانی استفاده شده است. ابزار اندازه گیری داده ها پرسشنامه های هوش اخلاقی لنینک و کیل (۲۰۰۵)، تناسب فرد - سازمان اسکروگینس (۲۰۰۸) و پرسشنامه سلامت روانی گلدبرگ (۱۹۷۲) بوده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات در این تحقیق از آمار توصیفی و استنباطی با تکنیک مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شده است. یافته های تحقیق حاکی از این امر است که هوش اخلاقی و ابعاد آن (شامل درستکاری، مسئولیت پذیری، دلسوزی و بخشش) با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد رابطه دارد. تناسب فرد - سازمان در ارتباط با هوش اخلاقی و سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد نقش میانجی دارد. همچنین براساس نتایج در رابطه ابعاد هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد تناسب فرد-سازمان نقش میانجی دارد.

واژه های کلیدی: هوش اخلاقی، درستکاری، مسئولیت پذیری، دلسوزی، بخشش، سلامت روانی معلمان

مقدمه و بیان مساله

سلامت روان یکی از مهمترین عوامل مؤثر در ارتقاء و تکامل انسان ها محسوب می شود، به طوری که اهمیت آن در رشد و شکوفایی انسان بر کسی پوشیده نیست. سلامت روان یکی از ابعاد مهم سلامتی است که عبارت است از مجموعه عواملی که در پیشگیری از ایجاد و یا پیشرفت روند وخامت اختلالات شناختی، احساسی و رفتاری در انسان نقش مؤثر دارد (قادری و همکاران، ۱۳۹۳). سلامت روانی با عواطف، تفکر و رفتار آدمی در ارتباط بوده و منافع فردی و سازمانی زیادی از جمله موفقیت در مسیر شغلی، تحقق هدف های سازمان و غیره دارد. سلامت روان شامل آسایش ذهنی، احساس خود توانمندی و کفایت و شناخت توان خود در محقق ساختن ظرفیت های عقلی و هیجانی خویش است. سلامت روانی حالتی از رفاه است که در آن فرد توانایی هایش را باز می شناسد (فیشر^۱ و همکاران، ۲۰۱۱). سلامت روانی بخش جدایی ناپذیری از بهداشت عمومی است که فرد را از عناصر شناخت عاطفی و همچنین از توانایی های خود در ایجاد ارتباط با دیگران آگاه می گرداند. سلامت روانی علاوه بر بدن سالم به محیط و شرایط زندگی سالم نیاز دارد. اینکه محیط و عوامل مختلف آن، چگونه بر ساختار روانی فرد و سلامت روانی تأثیر می گذارد و فرد با چه شیوه ای با کشمکش های محیطی مبارزه می کند موضوعی است که رویکردهای مختلف روانشناسی هر کدام با توجه به دیدگاه اختصاصی خود پیرامون ماهیت انسان و نیروی انگیزش او، سلامت روانی انسان را به شیوه خاص تعیین کرده اند. برخی، سلامت روان را فرایند مستمر دانسته اند و برخی، در قالب هنجارها و پیروی از آداب و سنن اجتماعی جستجو کرده اند (روح الهی و همکاران، ۱۳۹۹).

مینجر^۲ معتقد است سلامت روانی به معنای سازگاری انسان با خود و نیز جهان پیرامون اوست به گونه ای که بتواند به بیشترین اثربخشی و شادمانی دست یابد. کاپلان نیز سلامت روانی را شامل سازگاری مداوم با شرایط متغیر می داند. وی بر آن است که انسان برخوردار از سلامت روانی، برای ایجاد تعادل میان تقاضاهای درونی و الزامات بیرونی (محیط) کوشش می کند. امروزه مفهوم سلامت روانی بیش از هر چیز بر سازگاری و مطابقت فرد با محیط تأکید می کند و بر آن است تا آدمی را در برقراری و حفظ تعادل درونی با محیط و شرایط بیرونی توانایی بخشد (فرح بخش و ستار، ۱۳۹۱). یکی از عوامل مهم مؤثر بر سلامت روانی، هوش می باشد (عربشاهی کیزی و فلاحتی، ۱۳۹۹) که یکی از انواع آن؛ هوش اخلاقی است. هوش اخلاقی در محیط جهانی مدرن کنونی می تواند به مثابه نوعی جهت یاب برای اقدامات عمل نماید؛ به عبارت دیگر این هوش تمام انواع دیگر هوش انسان را در جهت انجام کارهای ارزشمند هدایت می کند. هوش اخلاقی با احساسات و عقل گره خورده است و رفتارهای اخلاقی به احساسات یکپارچه، شهود و استدلال وابسته است (حجازی و غنی زاده، ۱۳۹۷) و رفتارهای اخلاقی می تواند بر روی تناسب فرد - سازمان تأثیر داشته باشد. از سوی دیگر، بیگانگی فرد با سازمان و شغلش باعث بی هدفی یا جدایی بین زندگی فرد و کارش می شود. تناسب فرد - سازمان برای متصدیان مشاغل و سازمان نتایج مهمی از قبیل اثربخشی، کارآیی، بهره وری و موفقیت سازمانی را در پی دارد. از اینرو در سال های اخیر صاحب نظران مدیریت توجه ویژه ای به مفهوم تناسب فرد - محیط داشته اند. تناسب فرد - محیط یک مفهوم چند بعدی بوده و دارای سطوح مختلفی می باشد. سازگاری فرد با حرفه خود، تناسب فرد - سازمان، تناسب فرد - شغل و تناسب فرد - گروه کاری درجات مختلف همخوانی با محیط را بوجود می آورند (اسحاقیان و همکاران، ۱۳۹۵). در این میان تناسب فرد - سازمان ارتباط میان اهداف فردی و سازمانی، نیازها و ترجیحات فردی و سیستم ها و ساختارهای سازمانی و همچنین شخصیت فردی و جو سازمانی را توصیف می کند (ویللا^۳ و همکاران، ۲۰۰۸). واژه تناسب فرد - سازمان، به تطابق میان خصوصیات فردی و سازمانی اشاره می کند و این تناسب زمانی به وجود می آید که حداقل یکی از آنها نیازهای دیگری را برآورده ساخته یا در خصوصیات اصلی، مشترک بوده و یا هر دو حالت وجود داشته باشد.

^۱ Fisher^۲ manchri^۳ Vilela

اساساً تناسب فرد - سازمان استدلال می کند که افراد توسط سازمان هایی که ارزش های آنها با ارزش های سازمان همسو می باشد جذب شده و سازمان هایی را که با شخصیت های خود سازگار نیستند، ترک می کنند. زمانی که بین هدف و نحوه رسیدن به هدف تناسب وجود داشته باشد، فرد از کاری که انجام می دهد احساس رضایت نموده و احساس می کند راه درستی را برای رسیدن به هدف دنبال می کند و زمانی که این تناسب بین فرد و سازمان ایجاد می شود، فرد احساس می کند که روندها و رویه های غالب سازمان، منصفانه است. همچنین تناسب بین ارزش و هدف، وابستگی روانی و معناداری را فراهم نموده (ترابی و همکاران، ۱۳۹۸) و از طرفی نیز اگر افراد دارای هوش اخلاقی بالا باشند اعمال آنها پیوسته با ارزش ها و عقایدشان هماهنگ است و عملکرد بالایی دارند. هوش اخلاقی، با توجه به زندگی انسان و طبیعت با رفاه اقتصادی و اجتماعی، ارتباطات باز و صادقانه و حقوق شهروندی در ارتباط است و شواهد بسیاری وجود دارند که هوش اخلاقی نقش بزرگی در موقعیت سازمان ها ایفا می کند (محبی و ریحانی همدانی، ۱۳۹۷).

از این رو مطالعه حاضر به دنبال پاسخگویی به این سوالات است که بین هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد با نقش میانجی تناسب فرد - سازمان چه رابطه ای وجود دارد؟

پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی

محبی و ریحانی همدانی (۱۳۹۷) در تحقیقی به تحلیل رابطه هوش اخلاقی و رهبری اخلاقی با دلبستگی شغلی: نقش میانجی گر تناسب فرد - سازمان پرداختند. روش تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری تحقیق را کلیه اعضای هیأت علمی دانشگاه بوعلی سینا به تعداد ۳۹۱ نفر تشکیل می دادند. براساس فرمول کوکران و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبی، نمونه ای به حجم ۱۷۸ آزمودنی مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات در این تحقیق، چهار پرسشنامه هوش اخلاقی، رهبری اخلاقی، دلبستگی شغلی و یگانگی فرد - سازمان بوده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری استفاده شده است. نتایج نشان داد از بین مؤلفه های هوش اخلاقی مؤلفه مسئولیت پذیری و از بین مؤلفه های رهبری اخلاقی بعد اعتماد، پیش بینی یگانگی فرد - سازمان هستند. از یافته های تحقیق می توان نتیجه گرفت که بین هوش اخلاقی و رهبری اخلاقی با درگیری شغلی با نقش میانجی یگانگی فرد - سازمان رابطه معناداری وجود دارد.

قنبری و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی به بررسی رابطه سلامت روان و هوش اخلاقی با احساس خودکارآمدی دانشجویان پرداختند. این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه پیام نور شهرکرد بود که براساس جدول کرجسی و مورگان و با استفاده از روش نمونه گیری تعداد ۱۲۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه سلامت روان گلدبرگ و هوش اخلاقی لنینک و کیل و خودکارآمدی شرر استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها در محدوده آمار توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در محدوده آمار استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان داد بین سلامت روان با احساس خودکارآمدی دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین بین هوش اخلاقی با احساس خودکارآمدی دانشجویان نیز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و ارتقای سلامت روان و هوش اخلاقی موجبات احساس خودکارآمدی آنان را فراهم می کند.

پور کیانی و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی به بررسی رابطه هوش اخلاقی و رضایت شغلی با سلامت روان در بین حسابداران و مدیران مالی شرکت های شهرک صنعتی مشهد پرداختند. جامعه ی آماری به تعداد ۲۵۱ نفر بوده که حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران، ۱۵۱ نفر برآورد شده است. روش نمونه گیری به صورت تصادفی می باشد. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه های هوش معنوی، رضایت شغلی و سلامت عمومی بوده است. از آزمون های رگرسیون چند متغیره برای تحلیل داده ها استفاده شده است. نتایج نشان می دهد که هوش اخلاقی تأثیری بر سلامت روانی نداشته اما رضایت شغلی در تعیین سلامت روانی، موثر بوده است. همچنین نتایج حاکی از این بود که بین هوش اخلاقی و سلامت روان از لحاظ آماری ارتباط

معنی داری وجود ندارد ولی بین هوش اخلاقی و رضایت شغلی و نیز سلامت روان و رضایت شغلی از لحاظ آماری ارتباط معنی داری وجود دارد.

پورجمشیدی و بهشتی راد (۱۳۹۴) در تحقیقی به بررسی تأثیر هوش اخلاقی و سلامت روان بر شادکامی دانشجویان پرداختند. این تحقیق به روش توصیفی از نوع همبستگی انجام گرفت. براساس نمونه گیری تصادفی طبقه ای از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه بوعلی سینا ۲۲۶ نفر انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه بوده است، که پس از جمع آوری داده ها براساس فرضیه ها و با استفاده از آزمون ضریب همبستگی نتایج نشان داد که اثر مستقیم هوش اخلاقی بر شادکامی و اثر مستقیم سلامت روان بر شادکامی مثبت و معنادار بود. همچنین اثر مستقیم هوش اخلاقی بر سلامت روان مثبت و معنادار بود. علاوه بر این اثر غیرمستقیم هوش اخلاقی بر شادکامی با نقش میانجی سلامت روان معنی دار بود. بنابراین، براساس نتایج می توان گفت در صورت برنامه ریزی پیرامون هوش اخلاقی و سلامت روان دانشجویان، می توان میزان شادکامی در این گروه را افزایش داد.

لانگلویس و لاپوینت^۴ (۲۰۱۳) در تحقیقی به بررسی نقش هوش اخلاقی مدیران بر عملکرد آنها پرداختند. نتایج بدست آمده از این مطالعه نشان داد که هوش اخلاقی مدیران و ابعاد آن بر روی عملکرد آنها تأثیر مثبت و معناداری دارد. میشیرا و همکاران (۲۰۱۳) در تحقیقی به بررسی نقش سرمایه روان شناختی در ارتباط با غنی سازی کار خانواده و رفتارهای کاری نوآورانه پرداختند و به این نتیجه رسیدند که غنی سازی دو سویه کار و خانواده، تأثیر و نقش بسزایی در سرمایه روان شناختی کارکنان دارد؛ همچنین آنها نشان دادند عواطف و احساسات مثبت همچون شادی، رضایت، علاقه و دل بستگی، فخر و دوست داشتن باعث گسترش اقدامات و تفکرات آنی در فرد شده و موجب ایجاد منابع فیزیکی (مهارت های فیزیکی، طول عمر و سلامتی)، منابع فکری (دانش تخصصی، پیچیدگی فکری)، اجتماعی (دوستی، شبکه های حمایت اجتماعی) و روان شناختی (خوش بینی و تاب آوری) در او می شود.

کلارکن^۵ (۲۰۰۹) در پژوهشی تحت عنوان هوش اخلاقی در مدارس به این نتایج رسیده است که هوش اخلاقی رهبران آموزشی و معلمان در مدارس، ایجاد صفت هایی چون احترام، علاقه مندی و کیفیت را در دانش آموزان تقویت می کند. همچنین رهبران آموزشی، معلمان و کودکان می توانند هوش اخلاقی را بیاموزند. او سپس به این نتیجه رسیده است که توسعه ی بیشتر هوش اخلاقی می تواند بازدهی مطلوبی در مدارس و جامعه به عنوان نتایج سازمانی مثبت داشته باشد. موریالمدی^۶ و همکاران (۲۰۰۶) در مطالعه ای کیفی و به صورت فراتحلیل، به بررسی شواهد علمی رابطه بین مذهب و سلامت روان پرداختند. یافته های حاصل از این فراتحلیل نشان داده است که در اکثر مطالعات، رفتارهای مذهبی رابطه معناداری با شاخص های سلامت روان (از جمله: رضایت از زندگی، خشنودی، احساس مثبت و روحیه بالا) داشته اند.

فرضیه های تحقیق

فرضیه های اصلی

هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه دارد.
تناسب فرد - سازمان در ارتباط با هوش اخلاقی و سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد نقش میانجی دارد.

^۴ Lunglouees & Laapointe

^۵ Clarken

^۶ Moreira-Almeida

فرضیه های فرعی

بین درستیکاری با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه وجود دارد.
 بین مسئولیت پذیری با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه وجود دارد.
 بین دلسوزی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه وجود دارد.
 بین بخشش با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه وجود دارد.
 در رابطه ی ابعاد هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد تناسب فرد سازمان نقش میانجی دارد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر براساس شیوه های گردآوری داده ها توصیفی از نوع پیمایشی به شیوه همبستگی و از نظر هدف کاربردی می باشد. در تحقیق حاضر جامعه آماری کلیه معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد در نظر گرفته شده، که در زمان انجام پژوهش ۳۳۰ نفر می باشند. در تحقیق حاضر براساس جدول مورگان و همکاران تعداد ۱۷۸ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. همچنین در این تحقیق با توجه به اینکه جامعه آماری ناهمگن است از روش نمونه گیری طبقه ای نسبی استفاده شده است. بدین صورت که کل جامعه آماری بر اساس معلمان شش مقطع ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد طبقه بندی و تقسیم می گردد و بر اساس حجم نمونه، پرسشنامه ها به صورت تصادفی بین آنها پخش می گردد. به منظور جمع آوری داده های مورد نیاز در تحقیق حاضر از سه پرسشنامه استاندارد هوش اخلاقی لنینیک و کیل (۲۰۰۵)، پرسشنامه سلامت روانی گلدبرگ (۱۹۷۲)، پرسشنامه تناسب فرد - سازمان اسکروگینس (۲۰۰۸) استفاده گردیده است. در تجزیه و تحلیل داده ها این پژوهش، جهت توصیف داده های جمع آوری شده از انواع شاخص های آماری، از جمله فراوانی، انواع جداول و نمودارها استفاده گردیده است. به منظور تعیین نرمال بودن توزیع داده ها از آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف استفاده شده است. پس از اطمینان از طبیعی بودن توزیع داده ها، جهت تعیین همبستگی بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده شد. کلیه تحلیل های آماری بوسیله نرم افزار کامپیوتری SPSS انجام شده است.

یافته ها

فرضیه اصلی ۱

هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد رابطه دارد.

جدول نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه بین هوش اخلاقی با سلامت روانی

تعداد	مقدار ضریب همبستگی (r)	مقدار خطا	سطح معنی داری (sig)	نتیجه گیری
۱۷۸	۰/۸۸۴	۰/۰۵	۰/۰۰۰*	وجود رابطه

* sig < 0/05

با توجه به جدول چون مقدار سطح معنی داری برابر $0/000$ و کوچکتر از مقدار خطا $0/05$ می باشد، فرض صفر رد شده و فرض یک تایید می شود یعنی هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد رابطه دارد. میزان ضریب همبستگی پیرسون برابر $0/884$ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت و مستقیم بین هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد، سلامت روانی آنها نیز افزایش می یابد و برعکس. لذا با اطمینان 95% فرضیه اصلی اول محقق تایید می شود.

فرضیه اصلی ۲

تناسب فرد - سازمان در ارتباط با هوش اخلاقی و سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد نقش میانجی دارد.

جدول بررسی رابطه بین هوش اخلاقی و سلامت روانی با در نظر گرفتن نقش میانجی تناسب فرد - سازمان

مسیر	سطح معنی داری	آماره t	مقدار جدول	ضریب همبستگی	نتیجه گیری
هوش اخلاقی و تناسب فرد-سازمان	$0/000^*$	۲۴/۵۵۲	۱/۹۶	$0/880$	رابطه دارد
تناسب فرد-سازمان و سلامت روانی	$0/000^*$	۲۱/۳۱۱	۱/۹۶	$0/849$	رابطه دارد
هوش اخلاقی و سلامت روانی با نقش میانجی تناسب فرد-سازمان				$0/747$	رابطه دارد

* $sig < 0/05$

با توجه به جدول، بین هوش اخلاقی و تناسب فرد-سازمان رابطه وجود دارد (چون مقدار سطح معنی داری کوچکتر از مقدار خطا $0/05$ و قدرمطلق آمار "t" بزرگتر از مقدار جدول $1/96$ شد). میزان این رابطه برابر $0/880$ می باشد که مقداری مثبت و مستقیم است. همچنین بین تناسب فرد-سازمان و سلامت روانی رابطه وجود دارد (چون مقدار سطح معنی داری کوچکتر از مقدار خطا $0/05$ و قدرمطلق آمار "t" بزرگتر از مقدار جدول $1/96$ شد). میزان این رابطه برابر $0/849$ می باشد که مقداری مثبت و مستقیم است. همچنین با وجود نقش میانجی تناسب فرد-سازمان، بین هوش اخلاقی و سلامت روانی رابطه وجود دارد ($0/747 = 0/849 * 0/880$) که مثبت و مستقیم است. پس با اطمینان 95% درصد فرضیه اصلی دوم محقق تایید می شود. برای آزمون معناداری اثرات غیر مستقیمی که بواسطه یک متغیر میانجی به وجود می آید از آماره سوبل استفاده می شود.

$$Z = \frac{a \times b}{\sqrt{b^2 s_a^2 + a^2 s_b^2}}$$

$$Z = \frac{0.880 \times 0.849}{\sqrt{0.849^2 * 0.043^2 + 0.880^2 * 0.027^2}} = 16.603$$

مقدار قدرمطلق آماره آزمون با استفاده از آزمون سوبل ۱۶/۶۰۳ به دست آمده است که از مقدار ۱/۹۶ بزرگتر است. بنابراین می توان گفت فرضیه نقش میانجی گری متغیر تناسب فرد-سازمان پذیرفته می شود.

فرضیه فرعی ۱

بین درستکاری با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه وجود دارد.

جدول نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه بین درستکاری با سلامت روانی

تعداد	مقدار ضریب همبستگی (r)	مقدار خطا	سطح معنی داری (sig)	نتیجه گیری
۱۷۸	۰/۶۹۲	۰/۰۵	۰/۰۰۰*	وجود رابطه

$$* sig < 0/05$$

با توجه به جدول ، چون مقدار سطح معنی داری برابر ۰/۰۰۰ و کوچکتر از مقدار خطا ۰/۰۵ می باشد، فرض صفر رد شده و فرض یک تایید می شود یعنی درستکاری با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد رابطه دارد. میزان ضریب همبستگی پیرسون برابر ۰/۶۹۲ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت و مستقیم بین درستکاری با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد می باشد. یعنی با افزایش درستکاری معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد، سلامت روانی آنها نیز افزایش می یابد و برعکس. لذا با اطمینان ۹۵٪ فرضیه فرعی اول محقق تایید می شود.

فرضیه فرعی ۲

بین مسئولیت پذیری با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه وجود دارد.

جدول نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه بین مسئولیت پذیری با سلامت روانی

تعداد	مقدار ضریب همبستگی (r)	مقدار خطا	سطح معنی داری (sig)	نتیجه گیری
۱۷۸	۰/۷۳۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰*	وجود رابطه

$$* sig < 0/05$$

با توجه به جدول ، چون مقدار سطح معنی داری برابر ۰/۰۰۰ و کوچکتر از مقدار خطا ۰/۰۵ می باشد، فرض صفر رد شده و فرض یک تایید می شود یعنی مسئولیت پذیری با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد رابطه دارد. میزان ضریب همبستگی پیرسون برابر ۰/۷۳۹ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت و مستقیم بین مسئولیت پذیری با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد می باشد. یعنی با افزایش مسئولیت پذیری معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد، سلامت روانی آنها نیز افزایش می یابد و برعکس. لذا با اطمینان ۹۵٪ فرضیه فرعی دوم محقق تایید می شود.

فرضیه فرعی ۳

بین دلسوزی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه وجود دارد.

جدول نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه بین دلسوزی با سلامت روانی

تعداد	مقدار ضریب همبستگی (r)	مقدار خطا	سطح معنی داری (sig)	نتیجه گیری
۱۷۸	۰/۷۸۴	۰/۰۵	۰/۰۰۰*	وجود رابطه

* sig < 0/05

با توجه به جدول ، چون مقدار سطح معنی داری برابر ۰/۰۰۰ و کوچکتر از مقدار خطا ۰/۰۵ می باشد، فرض صفر رد شده و فرض یک تایید می شود یعنی دلسوزی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد رابطه دارد. میزان ضریب همبستگی پیرسون برابر ۰/۷۸۴ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت و مستقیم بین دلسوزی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد می باشد. یعنی با افزایش دلسوزی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد، سلامت روانی آنها نیز افزایش می یابد و برعکس. لذا با اطمینان ۹۵٪ فرضیه فرعی سوم محقق تایید می شود.

فرضیه فرعی ۴

بین بخشش با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه ی شهرستان بروجرد رابطه وجود دارد.

جدول نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه بین بخشش با سلامت روانی

تعداد	مقدار ضریب همبستگی (r)	مقدار خطا	سطح معنی داری (sig)	نتیجه گیری
۱۷۸	۰/۷۴۳	۰/۰۵	۰/۰۰۰*	وجود رابطه

* sig < 0/05

با توجه به جدول ، چون مقدار سطح معنی داری برابر ۰/۰۰۰ و کوچکتر از مقدار خطا ۰/۰۵ می باشد، فرض صفر رد شده و فرض یک تایید می شود یعنی بخشش با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد رابطه دارد. میزان ضریب همبستگی پیرسون برابر ۰/۷۴۳ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت و مستقیم بین بخشش با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد می باشد. یعنی با افزایش بخشش معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد، سلامت روانی آنها نیز افزایش می یابد و برعکس. لذا با اطمینان ۹۵٪ فرضیه فرعی چهارم محقق تایید می شود.

فرضیه فرعی ۵

در رابطه ابعاد هوش اخلاقی با سلامت روانی معلمان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان بروجرد تناسب فرد- سازمان نقش میانجی دارد.

جدول بررسی رابطه بین ابعاد هوش اخلاقی و سلامت روانی با در نظر گرفتن نقش میانجی تناسب فرد - سازمان

مسیر	سطح معنی داری	آماره t	مقدار جدول	ضریب همبستگی	نتیجه گیری
درستکاری و تناسب فرد-سازمان	۰/۰۰۰*	۱۱/۰۸۵	۱/۹۶	۰/۶۴۱	رابطه دارد

رابطه دارد	۰/۷۰۱	۱/۹۶	۱۷/۰۵۴	۰/۰۰۰*	مسئولیت پذیری و تناسب فرد- سازمان
رابطه دارد	۰/۷۵۵	۱/۹۶	۱۵/۲۹۲	۰/۰۰۰*	دلسوزی و تناسب فرد-سازمان
رابطه دارد	۰/۸۲۲	۱/۹۶	۱۹/۱۳۸	۰/۰۰۰*	بخشش و تناسب فرد-سازمان
رابطه دارد	۰/۸۴۹	۱/۹۶	۲۱/۳۱۱	۰/۰۰۰*	تناسب فرد-سازمان و سلامت روانی

* $sig < 0/05$

با توجه به جدول، بین ابعاد هوش اخلاقی و تناسب فرد-سازمان رابطه وجود دارد (چون مقدار سطح معنی داری کوچکتر از مقدار خطا ۰/۰۵ و قدرمطلق آمار "t" بزرگتر از مقدار جدول ۱/۹۶ شد) که رابطه ای مثبت و مستقیم است. همچنین بین تناسب فرد-سازمان و سلامت روانی رابطه وجود دارد (چون مقدار سطح معنی داری کوچکتر از مقدار خطا ۰/۰۵ و قدرمطلق آمار "t" بزرگتر از مقدار جدول ۱/۹۶ شد). میزان این رابطه برابر ۰/۸۴۹ می باشد که مقداری مثبت و مستقیم است. لذا با وجود نقش میانجی تناسب فرد-سازمان، بین ابعاد هوش اخلاقی و سلامت روانی رابطه وجود دارد که مثبت و مستقیم است. پس با اطمینان ۹۵ درصد فرضیه فرعی پنجم محقق تایید می شود.

جدول بررسی آزمون سوبل جهت تایید نقش میانجی تناسب فرد-سازمان در رابطه ابعاد هوش اخلاقی و سلامت روانی

مسیر	آماره آزمون سوبل	نتیجه گیری
درستکاری و تناسب فرد-سازمان	۸/۲۴۶	تایید نقش میانجی
مسئولیت پذیری و تناسب فرد-سازمان	۱۲/۱۴۶	تایید نقش میانجی
دلسوزی و تناسب فرد-سازمان	۱۴/۲۴۴	تایید نقش میانجی
بخشش و تناسب فرد-سازمان	۱۵/۵۰۸	تایید نقش میانجی

با توجه به نتایج جدول، مقدار قدرمطلق آماره آزمون با استفاده از آزمون سوبل در تمامی موارد، از مقدار ۱/۹۶ بزرگتر است، بنابراین می توان گفت فرضیه نقش میانجی گری متغیر تناسب فرد-سازمان پذیرفته می شود.

پیشنهادهای

پیشنهاد می شود از طریق گارگاه های گروهی، برگزاری جلسات به صورت دوره ای زمینه های لازم جهت افزایش هوش اخلاقی معلمان فراهم گردد تا آنها بتوانند نگرانی ها و اضطراب های خود را کاهش دهند و بتوانند به صورت عمیق تر با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و در حل مشکلات به یکدیگر کمک نمایند و از طرفی نیز مدیران و مسئولین با بکارگیری روش های حمایتی از استرس معلمان کاسته تا بدین وسیله زمینه ی ارتقای سلامت روانی معلمان فراهم گردد.

پیشنهاد می شود با توجه به اجتناب ناپذیر بودن برخی از عوامل استرس زا در مدارس و حرفه معلمی جهت پیشگیری از آثار روانی و رفتاری استرس بر معلمان از تمهیداتی در جهت بهبود شرایط محیط کار و همچنین تناسب بین مهارت ها و توانایی های فردی معلمان نسبت به حرفه ی آنها ایجاد شود همچنین وظایف معلمان به صورت دقیق تعریف و وظایف آنان مشخص گردد و به اطلاع و آگاهی آنان از طریق برگزاری جلسات اطلاع داده شود.

اصول، باورها و ارزش های معلمان شناسایی گردد.

زمان هایی به معلمان اختصاص داده شود تا بتوانند در مورد دلایل انجام کارهای خود توضیح دهند.

زمینه های لازم جهت پذیرش اشتباهات فراهم گردد.

شرایطی ایجاد شود تا معلمان بتوانند بین باورها و اعمال خود با اصول و ارزش های مدارس هماهنگی ایجاد کنند. ببه معلمان اختیارات لازم داده شود تا بتوانند مطابق با ارزش ها، اصول و باورهای خودشان تصمیم گیری نمایند. از طریق برگزاری جلسات و شرکت در کارهای گروهی با ویژگی های معلمان باورها و ارزش های اخلاقی شان آشنا گردند. مدیران در مورد عملکرد خود جلساتی را تشکیل دهند و نتایج حاصل از عملکرد خود را ارائه نمایند. نتایج و پیامدهای تصمیماتی که معلمان می گیرند را برای آنها مشخص نمایند تا از عواقب و نتایج تصمیمات خود آگاه شوند. ارزش ها و اصول اخلاقی در مدارس مشخص گردد و به اطلاع همه معلمان رسیده تا از آنها آگاهی یابند. اقدامات لازم جهت برگزاری جلسات برای مشورت و تبادل نظر بین معلمان جهت اخذ تصمیمات صورت گیرد. واحدی جداگانه در مدارس برای معلمان ایجاد شود تا آنها بتوانند دلایل شکست های خود پیدا کنند و از آنها جهت پیشرفت خود استفاده کنند.

امکانات لازم جهت رشد و پیشرفت معلمان فراهم گردد. شرایط لازم جهت همکاری بین مدیران و معلمان ایجاد شود. شرایط لازم جهت شرکت در جلسات و همکاری بین معلمان فراهم شود تا معلمان بتوانند با همکاری یکدیگر وظایف خود را بهتر انجام دهند و از فشارهای کاری معلمان کاسته شود. دلایل عدم موفقیت معلمان مشخص گردد و شرایطی ایجاد شود که معلمان بتوانند پیامدها و نتایج کارهای خود را بپذیرند. از مشاورین و افراد متخصص جهت کمک به معلمان استفاده شود تا معلمان بتوانند موارد و مشکلاتی را که نمی توانند با همکاران خود مطرح کنند با این افراد مطرح نموده و از مشورت این افراد در انجام وظایف خود استفاده کنند. در مورد چگونگی رشد و تعالی ابعاد هوش اخلاقی و سلامت روانی معلمانی قبل و بعد از استخدام توجه و تحقیق بیشتر شود. معلمان در تدریس علاوه بر فعالیت های حرفه ای، به سلامت روان خود و مسئولیت های خود نیز توجه نمایند. در برنامه ریزی کلان آموزش و پرورش، نهادینه سازی ابعاد هوش اخلاقی به منظور ایجاد سلامت روان معلمان مدنظر قرار گرفته و در منشور حقوق و تکالیف معلمان بر آمادگی اخلاقی معلمان برای تدریس توجه و تأکید شود.

منابع و مآخذ

- اسحاقیان، زهرا. کاظمی، علی. شائمی، علی. (۱۳۹۵)، تحلیل تأثیر تناسب فرد - سازمان و تناسب فرد - شغل بر توانمندسازی روانشناختی، پژوهش های مدیریت عمومی، سال نهم، شماره ۳۳
- پورجمشیدی، مریم. بهشتی راد، رقیه. (۱۳۹۴)، تأثیر هوش اخلاقی و سلامت روان بر شادکامی دانشجویان، پژوهش نامه روانشناسی مثبت، سال اول، شماره چهارم، پیاپی (۴)
- پور کیانی، مسعود. صادقی سراسیا، حسین. تقوی مقدم، علی. (۱۳۹۵)، بررسی رابطه هوش اخلاقی و رضایت شغلی با سلامت روان در بین حسابداران و مدیران مالی شرکت های شهرک صنعتی مشهد، مجله اصول بهداشت روانی، ویژه نامه سومین کنفرانس بین المللی روانشناسی و علوم تربیتی
- ترابی، میر حمیدرضا. ستاری، فرزاد. رسولی، اسحاق. آزادی، بهنام. احمدلو، مجید. (۱۳۹۸)، شناسایی مؤلفه های روانشناختی تناسب فرد - سازمان در بانک کشاورزی، مجله علوم روانشناختی، دوره هجدهم، شماره ۸۲
- حجازی، اسد. غنی زاده، مهری. (۱۳۹۷)، تحلیل رابطه هوش اخلاقی با سلامت روان معلمان مدارس، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال سیزدهم، شماره ۲
- روح الهی، مهدی. خانی پور، سید سجاد. باقری، مهناز. موسوی داودی، سید مهدی. (۱۳۹۹)، بررسی نقش ویژگی های شخصیتی و سلامت روانی بر رفتار شهروندی سازمانی کارکنان اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان مازندران، فصلنامه علمی - پژوهشی کارافن، دوره ۱۷، شماره ۳

عربشاهی کریزی، احمد. فلاحتی، آمنه. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر سبک زندگی اسلامی بر سلامت روانی با توجه به نقش تعدیلگری هوش معنوی، مدیریت در دانشگاه اسلامی، سال نهم، شماره ۲

فرح بخش، سعید، ستار، آزیتا. (۱۳۹۱)، نقش کیفیت زندگی کاری در سلامت روانی مدیران مدارس، مجله اصول بهداشت روانی سال ۱۴ (۳)

قادری، مصعب. حردانی، فاطمه. نصیری، مرتضی. فکوری، الهام. (۱۳۹۳)، بررسی سلامت روان و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان مراکز آموزش عالی شهر جیرفت در سال ۱۳۹۲، مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، دوره سیزدهم، شماره ۱۰

قنبری، علی. ماریا، ماریا. هاله، هاله. نادری لردجانی، مریم. (۱۳۹۵)، بررسی رابطه سلامت روان و هوش اخلاقی با احساس خودکارآمدی دانشجویان، چهارمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

محبی، محمد مهدی. ریحانی همدانی، حسن. (۱۳۹۷)، تحلیل رابطه هوش اخلاقی و رهبری اخلاقی با دلبستگی شغلی: نقش میانجی گر تناسب فرد - سازمان، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال سیزدهم، شماره ۴

Clarcken, H. (۲۰۰۹). Moral intelligence in the schools. online submission, Paper Presented at the Annual Meeting of the Michigan Academy of Sciences

Fisher. J, Cabral de, M. Izutsu. T, Vijayakumar. L., Belfer. M. (۲۰۱۱). Adolescent Mental Health in Resource-Constrained Settings: A review of the evidence of the nature prevalence and determinants of common mental health problems and their management in primary health care, The International Journal of Social Psychiatry, ۵۷(۱), ۱-۱۲

Lunglouees, S. and K. Laapointe (۲۰۱۳). Study the Role of Moral Intelligence Inflation and Corruption. Journal of Cotemporary Research in Business, ۲(۹): ۳۹۰-۳۹۷

- Manchri, H.; A. Sanagoo, L. Jouybari, Z. Sabzi & S.Y. Jafari (۲۰۱۷). "The Relationship between Mental Health Status with Academic Performance and Demographic Factors among Students of University of Medical Sciences". Journal of Nursing and Midwifery Sciences, ۴(۱): ۸-۱۳

Moreira-Almeida, at. Al. (۲۰۰۶). Religiousness and Mental Health: a review. Center Psychology, Vol. ۳۶

Vilela, B., Gonzalez, J. A., & Ferrin P. F. (۲۰۰۸). Personorganisation fit, OCB and performance appraisal: evidence from matched supervisor-salesperson data set in a Span-ish context. Industrial Marketing Management, ۳۷(۸), ۱۰۰۵-۱۰۱۹